

Elering AS

**ELEKTRIENERGIA BILANSITEENUSE HINNA ARVUTAMISE
ÜHTNE METOODIKA**

1. Mõisted

Metoodikas kasutatakse mõisteid õigusaktides, Elering AS “Elektrienergia bilansilepingu tüüptingimused” või alljärgnevalt sätestatud tähenduses:

- 1.1. Administratiivkulu – süsteemihalduri kulud, mis katavad bilansiteenuse seotud infotehnoloogiliste platvormide arenduste ja hoolduste kulud, tööjõukulud ning reguleerimisvõimsuste hankimise ja aktiveerimisega seotud turujärelevalve kulud.
- 1.2. Aruandeperiood – üks kalendrikuu.
- 1.3. Arvestusperiood – periood, mille kohta süsteemihaldur prognoosib bilansiteenuse tasud ning mille lõikes tegelikud kulud või tulud korrigeeritakse järgmises arvestusperioodis bilansiteenuse finantsneutraalsuse tagamiseks.
- 1.4. Bilansenergia - elektrienergia, mida bilansi hoidmise eesmärgil ostab ja müüb süsteemihaldur bilansihalduriga sõlmitud bilansilepingu alusel.
- 1.5. Bilansenergia hind – hind, mis on kas positiivne, null või negatiivne ning mis arvutatakse iga selgitusperioodi ja suuna kohta. Mõlema suuna kohta kohaldatakse ühte ja sama bilansenergia hinda.
- 1.6. Bilansihaldur – isik, kes on sõlminud süsteemihalduriga bilansilepingu.
- 1.7. Bilansiteenuse administratiivkulu - bilansiteenuse osutamisega seotud süsteemihalduri põhjendatud administratiivkulu, mida süsteemihaldur rakendab bilansihaldurile.
- 1.8. Bilansiteenuse lisatasud – täiendavad tariifid, mille kaudu süsteemihaldur katab bilansiteenuse administratiivkulu, süsteemivälise avatud tarne kulu, tasakaalustamise neutraalsuskulu ja reguleerimisvõimsuse hankimise kulu.
- 1.9. Bilansiteenuse kogumaksumus - on summa, mis saadakse bilansenergia hinna ja bilansiteenuse lisatasude summana.
- 1.10. Ebabilanss – bilansihalduri jaoks arvutatud energiakogus, mis väljendub iga selgitusperioodi lõikes erinevust mõõdetud tarne, määratud tarne ja reguleerimisenergia tarne vahel.
- 1.11. Neutraalsuskulu – kulu või tulu, mis moodustab täiendavatest elektrisüsteemi tasakaalustamise kuludest ja tuludest, mida süsteemihaldur aruandeperioodil kandis vahena bilansihaldurile bilansenergia, reguleerimisenergia ning süsteemivälise avatud tarne ostust ja müügist.
- 1.12. Reguleerimisenergia (tasakaalustamisenergia) – süsteemihalduri poolt bilansi tagamiseks aktiveeritud reguleerimis- või avariireservvõimsuse pakkumise energia, mida süsteemihaldur kasutab tootmise ja tarbimise suurendamiseks või vähendamiseks vastavuses seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega ning tema poolt sõlmitud lepingutega.
- 1.13. Reguleerimisvõimsus (tasakaalustamisvõimsus) - elektrisüsteemi sageduse hoidmise ja sageduse taastamise tagamiseks võimsuse maht, mida reguleerimisteenuse osutaja on nõustunud hoidma ja pakkuma reguleerimisenergia mahu ulatuses süsteemihalduri tellimuse alusel.
- 1.14. Selgitusperiood – periood, mille kohta ebabilanss on arvutatud vastavalt bilansiselgituse esitamise ajatsoonile.
- 1.15. Süsteemiväline avatud tarne – rahaline arveldusmehhanism piiriüles(t)e elektrisüsteemidega avatud tarne teenuse katmisena Eesti elektrisüsteemi ebabilansi kogusele selgitusperioodil.
- 1.16. Võimsusjaotustulu – ülekandevõimsuse jaotamise tulemusel saadav tulu vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2015/1222 definitsioonile.

2. Bilansiteenuse hinna arvutamise ühtne metoodika

- 2.1. “Bilansiteenuse hinna arvutamise ühtne metoodika” (edaspidi: Metoodika) on koostatud ELTS § 53 lg 6 alusel, kooskõlas direktiivi 2009/72/EÜ ning vastavalt Komisjoni Määrusele (EL) 2017/2195.
- 2.2. Süsteemihaldur peab eristama oma raamatupidamises bilansiteenuse müügi ja ostuga seotud kulud ja tulud.
- 2.3. Süsteemihaldur kujundab bilansiteenuse hinna selliselt, mis võimaldab katta:
 - 2.3.1. reguleerimisvõimsuse ja -energia ostuks tehtud põhjendatud kulutused, sh reguleerimisvõimsuste hankimise võimsusjaotustulu;
 - 2.3.2. süsteemivälise avatud tarne ostuks tehtud põhjendatud kulutused;
 - 2.3.3. bilansienergia ostuks bilansihalduritelt tehtud põhjendatud kulutused;
 - 2.3.4. bilansiteenuse osutamisega kaasnevad põhjendatud administratiivkulud, sh turujärelevalve kulu.
- 2.4. Süsteemihaldur lähtub Metoodika rakendamisel järgmistest põhimõtetest:
 - 2.4.1. Süsteemihaldur ei tohi bilansiteenuse osutamisel teenida majanduslikku kasu ega kanda kahju;
 - 2.4.2. Süsteemihaldur arvutab iga selgitusperioodi kohta bilansienergia hinna, mis on toodud elektrienergia bilansilepingu tüüptingimustes ning ei ole käesoleva Metoodika osa. Bilansienergia hind, mida bilansihaldurid oma bilansipiirkonnas eabilansi koguste alusel süsteemihaldurile tasuvad, katab elektrisüsteemi tasakaalustamiseks käivitatud reguleerimisenergia kulud.
 - 2.4.3. Käesoleva metoodikaga rakendatavad bilansiteenuse lisatasud katavad punktis 2.3 loetletud kulud järgnevalt:
 - 2.4.3.1. Punktis 2.3.1 toodud reguleerimisvõimsuse hankimise kulud;
 - 2.4.3.2. Punktis 2.3.2 toodud süsteemivälise avatud tarne kulud;
 - 2.4.3.3. Punktis 2.3.4 toodud bilansiteenuse administratiivkulud, sh turujärelevalve,
 - 2.4.3.4. Punktis 1.11 defineeritud neutraalsuskulu, mis tekib 2.3.1, 2.3.2 ja 2.3.3 tarnete ja maksumuse erinevusena.
 - 2.4.3.5. Eelneva arvestusperioodi kohta ülelaekunud tulu või alaalekumise kulu.
 - 2.4.4. Süsteemihaldur prognoosib punktis 2.4.3 toodud bilansiteenuse kulud iga kulu alampunkti (2.4.3.1-2.4.3.5) lõikes eraldi.
 - 2.4.4.1. Juhul kui 2026. aasta kohta bilansiteenuse lisatasud ei kata süsteemihalduri poolt prognoositud ja punktis 2.5.2 toodud tariifidega laekunud tasud punktide 2.4.3.1-2.4.3.5 kulude katteks, katab süsteemihaldur puudujääva summa bilansiteenuse väliselt võimsusjaotustulu kaudu. Juhul kui 2026. aasta perioodi kohta bilansiteenuse tasud ületasid tegelikke kulusid, võtab süsteemihaldur ülelaekunud summa arvesse järgneva arvestusperioodi tasude vähendamiseks.
- 2.5. Süsteemihaldur kogub bilansiteenuse lisatasude aluseks olevad kulud eabilansi tariifi ning tootmise ja tarbimise koguse tariifide kaudu allolevalt kirjeldatud põhimõtetega:
 - 2.5.1. Eabilansi tariifi kaudu kaetakse süsteemihalduri administratiivkulude osakaal infotehnoloogia- ja tööjõukulud 50% määras ja rakendatakse iga bilansihalduri eabilansi kogusele selgitusperioodi kohta (absoluutväärtusena).
 - 2.5.1.1. Eabilansi tariif bilansihalduritele (€/MWh) arvutatakse vastavate kulude (€) jagamisega bilansihaldurite ja süsteemihalduri bilansipiirkonnas summaarse eabilansi kogusega (MWh) viimase 12 kalendrikuu selgitusandmete alusel.
 - 2.5.2. Tootmise ja tarbimise tasude kaudu kaetakse ülejäänud punktis 2.4.3 toodud kulud, millest on maha lahutatud punkti 2.5.1 alusel kogutav administratiivkulude maht. Tasud rakendatakse bilansihalduri bilansipiirkonnas summeeritud tootmise ja tarbimise kogustele mõõteandmetest selgitusperioodi lõikes.

- 2.5.2.1. Tootmise ja tarbimise koguste tariif (€/MWh) arvutatakse punktis 2.5.2 toodud kulude summa (€) jagamisega bilansipiirkondades summaarse tootmise ja tarbimise kogustega (MWh) viimase 12 kalendrikuu selgitusandmete alusel bilansiselgituse mõõtepunktide alusel.
- 2.5.3. Bilansipiirkonnas energiasalvestusüksusele tuleb elektrituruseaduse § 53 lg 7 kohaselt süsteemihalduril tagada, et energiasalvestusüksusele ei kohaldata topelt bilansiteenuse lisatasude kulu. Selleks rakendab süsteemihaldur Metoodika välise selgitusmehhanismi, mis võimaldab tal teha kindlaks energiasalvestusüksusele rakendatud bilansiteenuse lisatasude vastavuse seadusandlusele.
- 2.5.4. Süsteemihalduri bilansipiirkond sisaldab ülekandevõrgu kadude ja Kiisa avariioreservelektrijaama koondportfelli, mille eabilanss ning tootmise ja tarbimise osakaal on võetud samuti arvesse.
- 2.5.5. Bilansihalduri bilansiaruanne sisaldab bilansiteenuse kogumaksumusena kahte eraldi aruannet, punkti 2.4.2 alusel eabilansi maksumus bilansienergia hinnaga (€/MWh) ja punkti 2.4.3 alusel bilansiteenuse lisatasud 2.5.1 ja 2.5.2 toodud komponentide (€/MWh) hindade ja kogustega.
- 2.6. Süsteemihaldur avaldab oma veebilehel bilansiteenuse lisatasud hiljemalt kuus (6) kuud enne tariifi rakendamise aruandeperioodi. Bilansiteenuse lisatasud, mis jõustuvad alates 01.01.2026 avaldab süsteemihaldur ühekordse meetmena kaks (2) kuud enne tariifi rakendamise aruandeperioodi.
- 2.7. Süsteemihaldur peab arvestust bilansiteenuse kulude koostamise kohta seadusandluses toodud põhimõtteid järgides ning vajaduse korral esitama vastavad andmed Konkurentsiametile viimase poolt nõutud formaadi alusel.
- 2.8. Reguleerimisvõimsuse hankimise kulud, mis kaetake bilansiteenuse lisatasudega, ei sisalda süsteemihalduri enda omanduses oleva avariioreservelektrijaama kulusid. Juhul kui Kiisa avarielektrijaama kaudu osutatud reguleerimisteenusest saab süsteemihaldur lisatulu, võtab süsteemihaldur vastavalt elektrisüsteemi tasakaalustamise eeskirjale reguleerimisteenuse müügist teenitud tulu arvele eraldi kontole, mida kasutatakse alates jaanuarist 2026 punktis 2.4.3.1 reguleerimisvõimsuse hankimise kulude katmiseks.
- 2.9. Juhul kui süsteemihalduril tekib bilansiteenuse lisatasude laekumistest puudujääk, mille katteks süsteemihalduril tekivad täiendavad finantskulud, lisatakse ka tekkinud finantskulud bilansiteenuse kulude koosseisu.